

Br: 0101-040/21-12348/2

27.decembar 2021.

INFORMACIJA

O POSTUPKU IZRADA NACRTA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ODUZIMANJU IMOVINSKE KORISTI STEČENE KRIMINALNOM DJELATNOŠĆU

Programom rada Vlade Crne Gore za 2021. godinu za IV kvartal 2021. godine predviđeno je utvrđivanje Predloga Zakona o porijeklu imovine. Predlogom Zakona o porijeklu imovine definisaće se zakonski okvir za borbu protiv korupcije na svim nivoima javnog upravljanja u Crnoj Gori, kao i protiv organizovanog kriminala, uvezujući poreske norme sa normama drugih zakonskih tekstova.

Polazeći od obaveza utvrđenih programskim dokumentima Vlade Crne za 2021. godinu, Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava (u daljem tekstu: Ministarstvo) pristupilo je izradi Predloga zakonskih rješenja o ispitivanju porijekla imovine.

S tim u vezi, Ministarstvo je 24. avgusta 2021. godine¹, uputilo Javni poziv nevladinim organizacijama za predlaganje kandidata/kinja za člana/cu Radne grupe za izradu Nacrta Zakona o ispitivanju porijekla imovine, kao i javni poziv organima, organizacijama, udruženjima i pojedincima (zainteresovanoj javnosti) da se uključe u postupak pripreme Nacrta Zakona. U predviđenom roku nije bilo zainteresovanih nevladinih organizacija, kao ni zainteresovanih subjekata u postupku konsultovanja zainteresovane javnosti.²

Dana 10. septembra 2021. godine, Ministarstvo je formiralo Radnu grupu sastavljenu od predstavnika sudstva, državnog tužilaštva, ministarstva unutrašnjih poslova, ministarstva finansija i socijalnog staranja, advokatske komore, Agencije za sprječavanje korupcije. Radna grupa dobila je podršku nacionalnog i međunarodnog eksperta uz pomoć Programске kancelarije Savjeta Evrope u Podgorici kroz Horizontalni program za Zapadni Balkan i Tursku II, projekat „Borbu protiv ekonomskog kriminala u Crnoj Gori“.

Nakon sprovedene Analize zakonodavnih rješenja u Crnoj Gori, prije svega Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, i primjene istog u periodu od njegovog usvajanja, stanje stvari ukazivalo je na potrebu daljeg razmišljanja u pravcu modifikacije postojećeg sistema oduzimanja imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću u Crnoj Gori i usvajanja sistema koji će omogućiti efikasnije i

¹ <https://www.gov.me/clanak/javni-poziv-za-predlaganje-nvo-nacrta-zakona-o-ispitivanju-porijekla-imovine>
<https://www.gov.me/clanak/javni-poziv-nacrt-zakona-o-ispitivanju-porijekla-imovine>

² <https://www.gov.me/clanak/obavjestenje-u-vezi-sa-javnim-pozivom-za-predlaganje-predstavnika-nevladine-organizacije-u-radnom-tijelu-za-izradu-teksta-nacrta-zakona-ispitivanju-porijekla-imovine>
<https://www.gov.me/clanak/izvjestaj-o-konsultovanju-zainteresovane-javnosti-u-postupku-pripreme-nacrta-zakona-o-ispitivanju-porijekla-imovine>

efektivnije oduzimanje nezakonito stečene imovinske koristi i istovremeno borbe protiv teških oblika kriminala ali i jačanje vladavine prava.

Utvrđeno je da promjena koncepta sistema oduzimanja imovinske koristi kojom bi se za pokretanje trajnog oduzimanja **isključio uslov pravosnažne osuđujuće presude**, odnosno pored postojećeg, uvođenje novog modela može se sprovesti kroz izmjene i dopune važećeg Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću.

Razlozi za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću **jesu sprečavanje sticanja i upotrebe imovine nezakonitog porijekla a u cilju zaštite imovine koja je stečena na zakonit način i radi zaštite ekonomske, društvene i ekološke funkcije imovine stečene u skladu sa propisima.**

Cilj zakona je oduzimanje imovine onima koji su je nezakonito stekli, bez obzira na to je li im ta imovina prenesena sa ili bez nakande ili sa naknadom koja ne odgovara stvarnoj vrijednosti.

Iako se pristupi uspostavljanju režima oduzimanja imovinske koristi zasnovanih na krivičnim osudama u državama članicama EU znatno razlikuju u pogledu njihovog dizajna, pravne osnove i primjene, svi su oni razvijeni kao odgovor na isti problem:

Tradicionalna konfiskacija zasnovana na krivičnim osudama nije opremila državne organe za sprovođenje zakona i pravosudne organe sa neophodnim i efikasnim alatima koji omogućavaju oduzimanje zadovoljavajućeg procenta prihoda stečenih organizovanim kriminalom.

Razlozi za to mogu biti višestruki i to:

- ✚ Da osuda za navodno krivično djelo možda neće biti moguća, uprkos postojanju potencijalne dobiti stečene nezakonitom djelatnošću koja bi mogla opravdati oduzimanje.
- ✚ Takođe bi moglo biti previše teško povezivanje pribavljene imovine sa krivičnom presudom.
- ✚ Razlog može biti i taj što je osuda optuženog ponekad zabranjena zbog njegovog/njenog imuniteta, smrti, bjekstva ili bolesti.

Mjere zaplijene zasnovane na neosuđivanosti omogućavaju da se premosti taj jaz i zaplijeni imovina kriminala kroz odvojene sudske postupke koji mogu biti krivične, građanske ili administrativne prirode.

Brojne zakonodavne i druge inicijative za povećanje oduzimanja imovinske koristi stečene kriminalom pokrenute su na nacionalnom i međunarodnom nivou u organizacijama kao što su Ujedinjene nacije, Savjet Evrope i Svjetska banka, te Evropska unija. Iste ukazuju na nužnost uspostavljanja efikasnijih modela oduzimanja imovinske koristi i ujednačavanja istih sa ciljem uspješnije međunarodne saradnje na ovom polju.

S tim u vezi, 13 država članica EU (EE, DE, EL, IT, LV, LT LU, NL, PL, RO, SK, SL, ES) pored klasičnih, imaju neki oblik oduzimanja imovinske koristi bez prethodne krivične osude ili imaju nacrt zakona koji predviđa takav režim.

Imajući u vidu sve navedeno reforma sistema oduzimanja imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću kojom bi se uveo model oduzimanja bez prethodne krivične presude ne samo da je potrebna, već predstavljala sastavni dio novog koncepta na nivou EU.

Nesumnjivo je da pravna tradicija i sličnost pravnih sistema ali i druge karakteristike Crne Gore i postojećeg sistema ukazuju na prevashodnu adekvatnost primjene modela oduzimanja imovinske koristi Slovenije (odnosno Italije). Novi koncept oduzimanja imovinske koristi bez prethodne krivične presude moguće je uvesti, ali elementi tog koncepta moraju biti prilagođeni specifičnostima pravnog sistema Crne Gore. U tom smislu, Slovenija (i Italija) su poslužile kao model koji treba prilagoditi za potrebe unapređenja sistema u Crnoj Gori.

Imajući u vidu naprijed navedeno, Ministarstvo je sa predstavnicima Radne grupe intenzivno radilo na pronalaženju najadekvatnijeg rješenja uvođenja modela oduzimanja imovinske koristi, odnosno imovine nezakonitog porijekla, koji odgovara pravnoj tradiciji u Crnoj Gori.

Javna rasprava

Dana 27. oktobra 2021. godine³, održana je konferencija za medije povodom prezentovanja modela oduzimanja imovine nezakonitog porijekla i najave da će Nacrt zakona biti na javnoj raspravi.

Nakon pripreme Nacrta zakona, dana 28. oktobra 2021. godine⁴, Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću dat je na javnu raspravu.

Dana 29. oktobra 2021. godine⁵, gostovanjem predstavnika Ministarstva na Javnom servisu, javnost je upoznata sa modelom koji se uvodi u zakonodavstvo i pozvana da se uključi u javnu raspravu.

U cilju informisanja javnosti, Ministarstvo objavilo je i prečišćeni tekst nacrta Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću i imovine nezakonitog porijekla, na crnogorskom i engleskom jeziku.⁶

Nakon isteka roka predviđenog za javnu raspravu konstatovano je da u predviđenom roku na adresu Ministarstva pravde, ljudskih i manjinskih prava i portalu e-uprave nijesu dostavljene primjedbe, predlozi i sugestije u pisanom ili elektronskom obliku.

U želji da se obezbijedi što šire učešće relevantnih subjekata, Ministarstvo je dana 18. novembra 2021. godine organizovalo Okrugli sto na temu: Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću. Na Okruglom stolu učešće su uzeli predstavnici relevantnih institucija i to: sudstva, Državnog tužilaštva, Advokatske komore, Uprave policije, Agencije za sprječavanje korupcije, Klubovi poslanika u Skupštini Crne Gore, predstavnici NVO sektora (MANS, CEMI, CEDEM,

³ <https://www.gov.me/clanak/konferencija-za-medije-povodom-prezentovanja-modela-oduzimanja-imovine-nezakonitog-porijekla>

⁴ <https://www.gov.me/clanak/nacrt-zakona-o-izmjenama-i-dopunama-zakona-o-oduzimanju-imovinske-koristi-stecene-kriminalnom-djelatnoscu>

⁵ <http://www.rtcg.me/tv/emisije/informativni/okvir/339638/okvir-29102021.html>

⁶ <https://www.gov.me/clanak/radna-verzija-nacrta-predloga-zakona-o-oduzimanju-imovinske-koristi-stecene-kriminalnom-djelatnoscu-i-imovine-nezakonitog-porijekla>

Građanska alijansa, Institut za pravne studije), Nacionalnog savjeta za borbu protiv visoke korupcije, OEBS-a, Delegacije EU i Programske kancelarije Savjeta Evrope, Zastupnica Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava i Zaštitnica imovinsko-pravnih interesa Crne Gore. Nakon Okruglog stola Ministarstvo je produžilo rok za dostavljanje komentara i sugestija na tekst Nacrta Zakona do 26. novembra 2021.godine.

Izvještaj sa javne rasprave i Okruglog stola objavljen je 01. decembra 2021. godine.⁷

Ekspertska podrška

Uz podršku Programske kancelarije Savjeta Evrope u Podgorici u sklopu II Horizontalnog programa za Zapadni Balkan i Tursku 2019-2022 kroz projekat „Borba protiv ekonomskog kriminala u Crnoj Gori“ obezbjeđena je ekspertska podrška i to: Milorad Marković, nacionalni ekspert i Barbara Lipovšek, međunarodni ekspert (Slovenija).

Sa ekspertom Savjeta Evrope, gospođom Barbarom Lipovšek, predstavnici Radne grupe su održali sastanak 11. i 12. oktobra 2021. godine na kojem su predstavljeni različiti modeli oduzimanja nezakonite imovine koji se ne zasnivaju na krivičnoj presudi, praktično iskustvo Slovenije i najbolje prakse i izazovi u primjeni ovog mehanizma.

Nakon sprovedne javne rasprave, održan je sastanak 6. i 7. decembra 2021. godine na kojem su predstavljeni i razmotreni komentari i sugestije ekspertkinje Lipovšek na Nacrt zakona.

Pored eksperta Savjeta Evrope, Ministarstvo je u izradi zakona imalo podršku eksperata Velike Britanije koja je obezbjeđena posredstvom *Ambasade Ujedinjenog Kraljevstva i Sjeverne Irske u Crnoj Gori* i Centra za pružanje pravne pomoći u pogledu zaštite ljudskih prava u Evropi (AIRE Centar), kao i podršku njemačkog eksperta koji je obezbjeđen posredstvom *Ambasade Njemačke u Crnoj Gori*. Takođe, podršku izradi Nacrta zakona dala je i *Ambasada Italije u Crnoj Gori*.

Dalji koraci

Ministarstvo je razmotrilo sve pristigle komentare i sugestije i pripremio Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, koji Vladi Crne Gore dostavlja na upoznavanje.

U skladu sa Poslovníkom Vlade Crne Gore, Nacrt zakona biće dostavljen:

1. Sekretarijatu za zakonodavstvo radi pribavljanja mišljenja o usklađenosti predloga akta s Ustavom i pravnim sistemom Crne Gore;
2. Ministarstvu finansija i socijalnog staranja sa obrascem RIA, radi pribavljanja mišljenja da li je RIA koju je sproveo predlagač adekvatna;
3. Kancelariji za evropske integracije sa izjavom o usklađenosti predloga akta s odgovarajućim propisima Evropske unije, s pratećom tabelom usklađenosti, sačinjenu u skladu s uputstvom.

Nakon pribavljanja potrebnih mišljenja u skladu sa Poslovníkom Vlade i prevoda istih na engleskom jeziku, tekst Nacrta zakona biće dostavljen Evropskoj komisiji, preko Kancelarije za evropske integracije, na komentare i sugestije.

⁷<https://www.gov.me/clanak/izvjestaj-zakon-o-oduzimanju-imovinske-koristi-tecene-kriminalnom-djelatnoscu>

**ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ODUZIMANJU IMOVINSKE
KORISTI STEČENE KRIMINALNOM DJELATOŠĆU**

Član 1

U nazivu Zakona o oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću („Službeni list CG“, br. 58/15 i 47/19) poslije riječi „djelatnošću“ dodaju se riječi: „i imovine nezakonitog porijekla“.

Član 2

U članu 1 stav 1 riječi: „uslovi za oduzimanje imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću“ zamjenjuju se riječima: „finansijska istraga i uslovi za oduzimanje imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću i imovine nezakonitog porijekla“, poslije riječi: „te imovinske koristi,“ dodaju se riječi: „odnosno te imovine,“, a poslije riječi: „stečenom kriminalnom djelatnošću“ dodaju se zarez i riječi: „imovinom nezakonitog porijekla“.

Član 3

U članu 2 stav 1 na kraju tačke 11 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaje nova tačka koja glasi:

„12) drugo krivično djelo učinjeno sa umišljajem za koje se može izreći kazna zatvora pet ili više godina ako iz toga proizilazi imovinska korist stečena kriminalnom djelatnošću odnosno imovina nezakonitog porijekla.“

U stavu 4 tačka se briše i dodaju riječi: „ili će se zahtijevati naplata u visini koja je jednaka tržišnoj vrijednosti imovine nezakonitog porijekla.“

Član 4

Poslije člana 2 dodaje se novi član koji glasi:

„Uslovi i način oduzimanja imovine nezakonitog porijekla

Član 2a

Od lica za koje postoji osnov sumnje da je izvršilo krivično djelo iz člana 2 stav 1 ovog zakona (u daljem tekstu: osumnjičeni) može se oduzeti imovina nezakonitog porijekla ako postoji osnovana sumnja da je stečena na nezakonit način i ako se ne dokaže da je njeno porijeklo zakonito.

Imovina iz stava 1 ovog člana oduzeće se i od pravnog prethodnika, pravnog sljedbenika i članova porodice lica iz stava 1 ovog člana, kao i od trećih lica.

Ako je imovina iz stava 1 ovog člana stečena za drugo lice, ta imovina će se oduzeti.

Ako oduzimanje imovine iz stava 1 ovog člana nije moguće, oduzeće se druga imovina koja odgovara vrijednosti imovine nezakonitog porijekla ili će se zahtijevati naplata u visini koja je jednaka tržišnoj vrijednosti imovine nezakonitog porijekla.“

Član 5

Naziv člana 3 mijenja se i glasi: „Imovinska korist stečena kriminalnom djelatnošću“. U članu 3 stav 2 briše se.

Član 6

Poslije člana 3 dodaje se novi član koji glasi:

„Imovina nezakonitog porijekla

Član 3a

Imovina nezakonitog porijekla je imovina za koju se ne dokaže da je stečena na zakonit način, bez obzira gdje se ona nalazi.

Smatra se da imovina nije stečena na zakonit način ako postoji očigledna nesrazmjera između njene vrijednosti i zakonitih prihoda osumnjičenog i lica iz člana 2a stav 2 ovog zakona, nakon umanjena za poreze i doprinose koji su plaćeni za period u kojem je imovina stečena.

Za utvrđivanje nesrazmjere uzima se vrijednost cjelokupne imovine osumnjičenog, kao i imovina koja je prenijeta na treća lica ili sjedinjena sa njihovom imovinom ili je prešla na pravne sljedbenike.

Smatra se da je imovina nezakonitog porijekla ako je prenešena na članove porodice i/ili treća lica bez nakanade ili sa naknadom koje ne odgovara stvarnoj vrijednosti ili ako je proistekla iz imovine nezakonitog porijekla.“

Član 7

Poslije člana 4 dodaje se novi član koji glasi:

„Postupak oduzimanja imovine nezakonitog porijekla

Član 4a

Finansijsku istragu za oduzimanje imovine nezakonitog porijekla vodi državno tužilaštvo nadležno za vođenje postupka za krivično djelo iz člana 2 stav 1 ovog zakona.

Privremeno oduzimanje imovine nezakonitog porijekla (privremene mjere obezbjeđenja i privremeno oduzimanje pokretne imovine) vrši se u skladu sa ovim zakonom.

Postupak trajnog oduzimanja imovine nezakonitog porijekla vodi se u skladu sa ovim zakonom i Zakonom o parničnom postupku, a pokreće ga Zaštitnik imovinsko-pravnih interesa Crne Gore (u daljem tekstu: Zaštitnik).

Postupak trajnog oduzimanja imovine nezakonitog porijekla može se voditi i nakon pravosnažnosti osuđujuće presude u krivičnom postupku.“

Član 8

Član 5 mijenja se i glasi:

„O privremenom i trajnom oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću ili imovine nezakonitog porijekla odlučuje nadležni sud.

Poslove otkrivanja imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću ili imovine nezakonitog porijekla vrše državno tužilaštvo i organizaciona jedinica organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove koja vrši policijske poslove (u daljem tekstu: policija).

Poslove upravljanja oduzetom imovinskom koristi, imovinom nezakonitog porijekla, predmetima krivičnog djela i predmetima privremeno oduzetim u krivičnom i prekršajnom postupku i imovinom datom na ime jemstva vrši organ uprave nadležan za upravljanje državnom imovinom (u daljem tekstu: nadležni organ).

Nadležnost državnog tužilaštva u postupku iz st. 1 i 2 ovog člana određuje se prema nadležnosti za vođenje postupka za krivično djelo iz člana 2 stav 1 ovog zakona.

Organi iz st. 1, 2 i 3 ovog člana dužni su da postupaju hitno.“

Član 9

Član 7 mijenja se i glasi:

„Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

1) predmet krivičnog djela je predmet koji je upotrijebljen ili je bio namijenjen, u potpunosti ili djelimično, za izvršenje krivičnog djela ili predmet koji je nastao izvršenjem krivičnog djela;

2) imovina podrazumijeva imovinska prava bilo koje vrste, nezavisno od toga da li se odnose na dobra materijalne ili nematerijalne prirode, pokretne ili nepokretne stvari, hartije od vrijednosti i druge isprave kojima se dokazuju imovinska prava. Imovina podrazumijeva i virtuelanu imovinu.

3) virtuelna imovina je digitalni prikaz vrijednosti kojim se može digitalno trgovati ili se može digitalno prenositi i koji se može koristiti za plaćanje ili u svrhe investiranja, a koji nije izdala i za koji ne garantuje Centralna banka niti drugi državni organ te koji nije nužno povezan sa zakonski uspostavljenom valutom i nema pravni status valute ili novca;

4) okrivljeni je osumnjičeno lice, lice protiv koga je krivični postupak pokrenut ili lice koje je osuđeno za krivično djelo iz člana 2 stav 1 ovog zakona;

5) imalac je okrivljeni, osumnjičeni, pravni prethodnik, pravni sljedbenik i član porodice okrivljenog, odnosno osumnjičenog ili treće lice;

6) treće lice je fizičko ili pravno lice na koje je prenesena imovinska korist stečena kriminalnom djelatnošću, odnosno imovina nezakonitog porijekla bez naknade ili uz naknadu koja očigledno ne odgovara stvarnoj vrijednosti imovinske koristi, odnosno imovine, a koje je znalo ili je moglo da zna da se radi o imovinskoj koristi stečenoj kriminalnom djelatnošću odnosno imovini nezakonitog porijekla ili je to bilo dužno da zna;

7) pravni prethodnik je fizičko ili pravno lice čija su imovinska prava prenesena na imaoa;

8) pravni sljedbenik je nasljednik okrivljenog, osumnjičenog, trećeg lica ili njihovih nasljednika, odnosno fizičko ili pravno lice na koje su pravnim poslom prenesena imovinska prava;

9) oštećeni je lice čije je lično ili imovinsko pravo povrijeđeno ili ugroženo krivičnim djelom;

10) branilac je advokat koji zastupa okrivljenog, odnosno osumnjičenog u postupku oduzimanja imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, odnosno imovine nezakonitog porijekla;

11) punomoćnik je advokat koji je ovlašćen da zastupa pravnog prethodnika, pravnog sljedbenika ili člana porodice okrivljenog, odnosno osumnjičenog ili treće lice;

12) savjesno treće lice je lice za koje se dokaže da u odnosu na imovinsku korist odnosno imovinu koja je predmet oduzimanja ima pravo koje sprječava oduzimanje, odnosno koje u vrijeme sticanja tog prava nije znalo, nije moglo da zna ili nije bilo dužno da zna da se radi o imovinskoj koristi stečenoj kriminalnom djelatnošću, odnosno imovini nezakonitog porijekla;

13) državni organ podrazumijeva državni organ, organ državne uprave, organ lokalne samouprave, organ lokalne uprave i nosioci javnih ovlašćenja i javne službe.“

Član 10

U nazivu poglavlja II, članu 13 stav 2, nazivu člana 14 i članu 14 st.1 i 2, članu 17, članu 19 st. 1 i 2, članu 20 stav 1, članu 25 stav 1 tačka 5, članu 26 stav 3 riječi: „imovinska korist stečena kriminalnom djelatnošću“ u različitom padežu zamjenjuju se riječima: „imovinska korist stečena kriminalnom djelatnošću odnosno imovina nezakonitog porijekla“ u odgovarajućem padežu.

Član 11

Poslije člana 8 dodaje se novi član koji glasi:

„Oduzimanje od osumnjičenog

Član 8a

Imovina nezakonitog porijekla može se oduzeti od osumnjičenog ako je stečena u periodu prije i/ili poslije izvršenja krivičnog djela iz člana 2 stav 1 ovog zakona do podnošenja tužbe za trajno oduzimanje imovine nezakonitog porijekla, kad sud utvrdi da postoji vremenska povezanost između vremena u kojem je stečena ta imovina i drugih okolnosti konkretnog slučaja koje opravdavaju oduzimanje takve imovine.

Ako je imovina nezakonitog porijekla sjedinjena sa imovinom stečenom na zakonit način, ukupna imovina osumnjičenog će biti predmet oduzimanja do procijenjene vrijednosti imovine nezakonitog porijekla.“

Član 12

Čl. 9 i 10 mijenju se i glase:

„Oduzimanje od članova porodice i/ili trećih lica

Član 9

Imovinska korist stečena kriminalnom djelatnošću, odnosno imovina nezakonitog porijekla oduzeće se od člana porodice učinioca iz člana 2 stav 1 ovog zakona, odnosno osumnjičenog, bez obzira da li živi u zajedničkom domaćinstvu sa učiniocem odnosno osumnjičenim.

Članom porodice iz stava 1 ovog člana smatra se bračni ili vanbračni supružnik ili partner u zajednici života lica istog pola učinioca iz člana 2 stav 1 ovog zakona odnosno osumnjičenog, njegov srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stepena srodstva, u pobočnoj liniji do četvrtog stepena, srodnik po tazbini zaključno do drugog stepena, usvojlac, usvojenik, hranilac ili hranjenik.

Imovinska korist stečena kriminalnom djelatnošću, odnosno imovina nezakonitog porijekla oduzeće se i od trećih lica.“

Oduzimanje u slučaju smrti, bjekstva ili trajnog isključenja krivično gonjenje

Član 10

Ako lice protiv koga je pokrenut krivični postupak za krivično djelo iz člana 2 stav 1 ovog zakona umre ili se pokrenuti postupak ne može nastaviti zbog postojanja okolnosti koje trajno isključuju krivično gonjenje, imovinska korist stečena kriminalnom djelatnošću, odnosno imovina nezakonitog porijekla oduzeće se u postupku za trajno oduzimanje imovinske koristi, odnosno imovine.

U slučaju smrti lica protiv koga je pokrenut krivični postupak za krivično djelo iz člana 2 stav 1 ovog zakona, imovinska korist stečena kriminalnom djelatnošću, odnosno imovina nezakonitog porijekla oduzeće se od njegovih pravnih sljedbenika, odnosno od lica protiv koga se ne može nastaviti krivični postupak zbog postojanja okolnosti koje trajno isključuju krivično gonjenje.

Od lica protiv koga je pokrenut krivični postupak za krivično djelo iz člana 2 stav 1 ovog zakona koje je u bjekstvu ili inače nije dostižan državnim organima, imovinska korist stečena kriminalnom djelatnošću, odnosno imovina nezakonitog porijekla oduzeće se u postupku za trajno oduzimanje imovinske koristi, odnosno imovine.

U slučaju iz stava 3 imovinska korist stečena kriminalnom djelatnošću, odnosno imovina nezakonitog porijekla oduzeće se i od njegovih pravnih sljedbenika.

Postupak oduzimanja iz stava 3 može se pokrenuti u roku od godinu dana.“

Član 13

Čl. 11 i 12 mijenjaju se i glase:

„Pokretanje finansijske istrage

Član 11

„Finansijska istraga može se pokrenuti ako:

- 1) postoji osnov sumnje da je izvršeno krivično djelo iz člana 2 stav 1 ovog zakona;
- 2) postoji osnov sumnja da je imovina stečena na nezakonit način; ili
- 3) osnovana sumnja da je imovinska korist stečena kriminalnom djelatnošću.

Kada postoji osnov sumnje da je izvršeno krivično djelo organizovanog kriminala ili visoke korupcije, državni tužilac će pokrenuti finansijsku istragu.

Finansijska istraga pokreće se naredbom državnog tužioca.

U naredbi iz stava 2 ovog člana određuje se lice protiv koga se sprovodi finansijska istraga.

Naredbu iz stava 2 ovog člana državni tužilac može donijeti protiv okrivljenog i nakon pravosnažnosti presude za krivično djelo iz člana 2 stav 1 ovog zakona, u roku od jedne godine od pravosnažnosti.

Svrha i obim finansijske istrage

Član 12

U toku finansijske istrage prikupljaju se podaci i dokazi o imovini, zakonitim prihodima i troškovima života imaoca, koji su potrebni državnom tužiocu, odnosno Zaštitniku za podnošenje zahtjeva za trajno oduzimanje imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, odnosno tužbe za trajno oduzimanje imovine nezakonitog porijekla, i to:

- 1) podaci i dokazi o imovini ili zakonitim prihodima imaoca nakon umanjenja poreza i drugih dažbina koji su plaćeni, kao i o odnosu između prihoda i imovine imaoca;
- 2) podaci i dokazi o imovini koja je prenesena na treća lica ili je prešla na pravnog sljedbenika, kao i o načinu sticanja i prenošenja imovine;
- 3) drugi podaci i dokazi koji su od značaja za oduzimanje imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, odnosno imovine nezakonitog porijekla.

Na pisani zahtjev državnog tužioca državni organ, banka i druga finansijska institucija dužna je da dostavi podatke, bez obzira na tajnost, odnosno poverljivost traženih podataka (tajni podaci, lični podaci, poslovna, bankarska ili profesionalna tajna), bez odlaganja i bez obaveze plaćanja naknade.

U zahtjevu iz stava 2 ovog člana, državni tužilac će navesti: koje podatke traži; ime i prezime, datum i mjesto rođenja ili jedinstveni matični broj i prebivalište lica na koje se podaci odnose; vremenski period na koji se podaci odnose i upozorenje da se tom licu i drugim licima ne smije otkriti da su zatraženi i dati takvi podaci.

Sudija za istragu, na zahtjev državnog tužioca, može rješenjem obavezati državni organ, banku odnosno drugu finansijsku instituciju da dostavi podatke potrebne za otkrivanje i identifikovanje imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, odnosno imovine nezakonitog porijekla.

Za neizvršavanje rješenja iz stava 4 ovog člana, sudija za istragu može odgovorno lice u državnom organu, banci odnosno drugoj finansijskoj instituciji kazniti novčanom kaznom

u iznosu do 5.000 eura, a banku odnosno drugu finansijsku instituciju novčanom kaznom u iznosu do 50.000 eura.

Ako i nakon izricanja novčane kazne iz stava 5 ovog člana, državni organ, banka odnosno druga finansijska institucija ne izvrši rješenje sudije za istragu, sudija za istragu će prinudno izvršiti rješenje iz stava 4 ovog člana.

Protiv rješenja iz st. 4 i 5 ovog člana može se izjaviti žalba, u roku od 48 časova od časa prijema rješenja.

O žalbi iz stava 7 ovog člana, odlučuje vijeće nadležnog suda iz člana 24 stav 7 Zakonika o krivičnom postupku.“

Član 14

U članu 13 stav 2 poslije riječi: „terorizma,“ dodaju se riječi: „Agencije za sprječavanje korupcije,“.

Član 15

Poslije člana 14 dodaje se novi član koji glasi:

„Inicijativa za pokretanje finansijske istrage

Član 14a

Ukoliko Agencija za sprječavanje korupcije, u postupku provjere utvrdi da su imovina i prihodi javnog funkcionera i povezanih lica sa javnim funkcionerom veći u odnosu na zakonite prihode, a javni funkcioner ne dostavi detaljne podatke o osnovima sticanja imovine i prihoda, podnijeće državnom tužilaštvu inicijativu za pokretanje finansijske istrage sa spisima predmeta.“

Član 16

U članu 15 stav 3 mijenja se i glasi:

„Akt o obrazovanju finansijskog istražnog tima iz stava 1 označić se stepenom tajnosti u skladu sa zakonom kojim se uređuje tajnost podataka.

Finansijski istražni tim je dužan da sačini pisani izvještaj i da ga zajedno sa prikupljenim podacima i dokazima dostavi državnom tužiocu, u roku koji odredi državni tužilac.

Kada je pokrenuta finansijska istraga zbog postojanja osnova sumnja da je imovina stečena na nezakonit način, državni tužilac može za člana finansijskog istražnog tima pozvati Zaštitinika.“

Član 17

Poslije člana 16 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Povjerljivost podataka

Član 16a

Podaci dobijeni tokom finansijske istrage povjerljivi su.

Službenici koji učestvuju u postupku finansijske istrage u obavezi su da skrenu pažnju svim uključenim licima na dužnost čuvanja povjerljivosti podataka.

Trajanje finansijske istrage

Član 16b

Finansijska istraga može trajati najduže godinu dana.

Nadležni organi u finansijskoj istrazi dužni su da postupaju hitno.
U slučaju postojanja opravdanih razloga, trajanje finansijske istrage može se produžiti za najviše godinu dana odlukom nadležnog državnog tužilaštva.“

Član 18

Član 18 mijenja se i glasi:

„Zaključenje finansijske istrage

Član 18

Državni tužilac završava finansijsku istragu u roku iz člana 16b ovog zakona ili kada utvrdi da je stanje stvari dovoljno razjašnjeno za podnošenje zahtjeva za trajno oduzimanje imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, odnosno tužbe za trajno oduzimanje imovine nezakonitog porijekla.

Kad utvrdi da je stanje stvari dovoljno razjašnjeno, državni tužilac će prije zaključenja finansijske istrage, pozvati okrivljenog odnosno osumnjičenog čija je imovina bila predmet finansijske istrage da se izjasni i dostavi dokaze o zakonitosti sticanja imovine.

Poziv iz stava 2 ovog člana sadrži razloge pozivanja, rok u kojem se okrivljeni odnosno osumnjičeni iz stava 2 ovog člana može odazvati, kao i upozorenje o pravnim posljedicama neodazivanja i da se u tom slučaju neće se više pozivati.

O izjašnjenju na poziv iz stava 2 državni tužilac sačinjava zapisnik. “

Član 19

Poslije člana 18 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Obustava finansijske istrage

Član 18a

Državni tužilac će naredbom obustaviti finansijsku istragu ako u toku finansijske istrage ili po njenom okončanju utvrdi da ne postoje uslovi za podnošenje tužbe za trajno oduzimanje imovine nezakonitog porijekla ili zahtjeva za trajno oduzimanje imovinske koristi.

Državni tužilac će naredbom obustaviti finansijsku istragu istekom roka iz člana 16b ovog zakona.

U slučaju obustave finansijske istrage, nadležni državni tužilac će obavještenje sa spisima predmeta finansijske istrage dostaviti organu uprave nadležnom za poslove poreza radi sprovođenja postupka utvrđivanja poreske obaveze.

Organ uprave nadležan za poslove poreza dužan je da sprovede postupak iz stava 3 ovog člana u roku od tri mjeseca od dana dostavljanja obavještenja i spisa predmeta.

Izveštaj o sprovedenoj finansijskoj istrazi

Član 18b

Kada iz dokaza koji su prikupljeni u finansijskoj istrazi proizilazi osnovana sumnja da osumnjičeni raspolaže imovinom stečenom na nezakonit način, čija ukupno procijenjena vrijednost iznosi najmanje 50.000 eura, državni tužilac će zaključiti finansijsku istragu i sačiniti izvještaj o sprovedenoj finansijskoj istrazi.

Izveštaj iz stava 1 ovog člana sa spisima predmeta, državni tužilac dostavlja Zaštitniku u roku od 15 dana od zaključenja finansijske istrage radi podnošenja tužbe.“

Član 20

U članu 19 stav 1 poslije tačke 1 dodaje se nova tačka koja glasi:

„1a) zabrana raspolaganja (otuđenja i opterećenja) nepokretnosti, uz zabilježbu zabrane u katastru nepokretnosti;“

Član 21

U članu 30 stav 4 tačka 2 mijenja se i glasi:

„2) nema dovoljno dokaza o postojanju osnovane sumnje da je imovinska korist, odnosno imovina za koju je određena privremena mjera obezbjeđenja stečena kriminalnom djelatnošću, odnosno na nezakonit način;“.

Član 22

U članu 32 st.1, 2 i 3 mijenjaju se i glase:

„Privremena mjera obezbjeđenja može trajati najduže do pravosnažnosti odluke o trajnom oduzimanju imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću odnosno do pravosnažnosti presude po tužbi za trajno oduzimanje imovine nezakonitog porijekla.

Ako je, u slučaju oduzimanja imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, privremena mjera obezbjeđenja određena u izviđaju, ukinuće se po službenoj dužnosti ako istraga ne započne u roku od šest mjeseci od dana donošenja rješenja o određivanju privremene mjere obezbjeđenja.

Ako je, u slučaju oduzimanja imovinske koristi stečene kriminalnom djelatnošću, privremena mjera obezbjeđenja određena u istrazi, ukinuće se po službenoj dužnosti ako u roku od dvije godine od dana donošenja rješenja o određivanju privremene mjere obezbjeđenja optužnica ne stupi na pravnu snagu.“

Poslije stav 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„Ako je, u slučaju trajnog oduzimanja imovine nezakonitog porijekla, određena privremena mjera obezbjeđenja, ukinuće se po službenoj dužnosti ukoliko se ne podnese tužba u roku iz člana 46a ovog zakona.“

U stavu 4 riječi: „st.1, 2 i 3“ zamjenjuju se riječima: „st.1, 2, 3 i 4“.

Dosadašnji st. 4, 5, 6 i 7 postaju st. 5, 6, 7 i 8.

Član 23

U članu 35 stav 2 riječi: „U slučaju iz člana 10 ovog zakona, zahtjev“ zamjenjuju se riječima: „Zahtjev“.

Član 24

Poslije člana 46 dodaje se novo poglavlje u pet članova koji glase:

„Va. TRAJNO ODUZIMANJE IMOVINE NEZAKONITOG PORIJEKLA

Pokretanje postupka za trajno oduzimanje

Član 46a

Zaštitnik će nakon dostavljanja izvještaj državnog tužioca o sprovedenoj finansijskoj istrazi, bez odlaganja, podnijeti predlog za određivanje privremene mjere u odnosu na imovinu koja je obuhvaćena Izvještajem, nadležnom sudu.

O predlogu iz stava 1 nadležni sud je dužan da odluči bez odlaganja.

Zaštitnik će nakon završene finansijske istrage u roku od 60 dana podnijeti tužbu za trajno oduzimanje imovine nezakonitog porijekla, u skladu sa Zakonom o parničnom postupku.

Uz tužbu iz stava 3 ovog člana prilažu se:

- 1) zapisnik o izjašnjenju tuženog u toku finansijske istrage;
- 2) pisani izvještaj državnog tužioca o sprovedenoj finansijskoj istrazi;
- 3) dokazi o imovini koju imalac posjeduje i o njegovim zakonitim prihodima.

Tužba iz stava 3 ovog člana oslobođena je plaćanja sudske takse.

Primjerak tužbe iz stava 1 ovog člana, sud će proslijediti organu nadležnom za poslove poreza, bez odlaganja.

Tužba iz stava 1 koja je podnijeta protiv pravnog sljedbenika, pored podataka iz stava 2 ovog člana, sadrži i dokaze da se radi o imovini nezakonitog porijekla, a tužba protiv trećih lica sadrži i dokaze da je imovina prenijeta bez naknade ili sa naknadom koja ne odgovara stvarnoj vrijednosti ako je treće lice znalo, moglo da zna ili je bilo dužno da zna da se radi o imovini nezakonitog porijekla.

Javni poziv Član 46b

Po prijemu tužbe iz člana 46a stav 1 ovog zakona, sud će putem javnog poziva obavijestiti treća lica koja nisu poznata, a koja polažu neko pravo na imovini čija se zakonitost ispituje, o podnošenju tužbe, bez odlaganja.

Poziv iz stava 1 ovog člana sadrži:

- 1) podatke o sudu koji vodi postupak i broju predmeta u kojem se vodi postupak, kao i o imovini u vezi koje se vodi postupak;
- 2) lično ime i adresu fizičkog lica, odnosno naziv i sjedište pravnog lica kao tuženog;
- 3) izreku odluke o privremenim mjerama obezbjeđenja i privremenom oduzimanju pokretne imovine;
- 4) poziv za podnošenje izjave o stupanju u parnicu u skladu sa Zakonom o parničnom postupku, u roku od tri mjeseca od objavljivanja poziva;
- 5) upozorenje o pravnim posljedicama propuštanja;
- 6) dan objavljivanja poziva.

Poziv iz stava 1 ovog člana objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore" i na oglasnoj tabli suda, a po odluci suda i u drugim štampanim medijima u Crnoj Gori.

Teret dokazivanja Član 46c

U parničnom postupku Zaštitnik će iznijeti činjenice i dokaze o imovini tuženog, o njegovim zakonitim prihodima i okolnostima koje ukazuju na postojanje očigledne nesrazmjere između vrijednosti imovine nakon umanjenja za plaćene poreze i druge dažbine i zakonitih prihoda.

Ako je imovina nezakonitog porijekla prenesena na pravnog sljedbenika, člana porodice ili treće lica, Zaštitnik će u parničnom postupku navesti činjenice i dostaviti dokaze o izvršenom prenosu bez naknade ili sa naknadom koja je ne odgovara stvarnoj vrijednosti.

Tuženi, pravni sljedbenik, član porodice, treće lica, odnosno njihovi punomoćnici ukoliko spore da imovina iz stav 1 ovog člana nije nezakonitog porijekla, dužni su dostaviti dokaze u cilju dokazivanja svojih navoda.

Presuda Član 46d

U presudi kojom se tužbeni zahtjev usvaja, sud će utvrditi da je određena imovina nezakonitog porijekla, da se oduzima od tuženog, njegovog srodnika po krvi u pravoj liniji do

bilo kojeg stepena srodstva, u pobočnoj liniji do četvrtog stepena, srodnika po tazbini zaključno do drugog stepena, usvojica, usvojenika, hranioca ili hranjenika i da postaje svojina Crne Gore.

Do kraja glavne rasprave Zaštitnik može, bez pristanka tuženog, izmijeniti tužbeni zahtjev na način da zahtijeva da se oduzme imovina koja odgovara vrijednosti imovine nezakonitog porijekla ili da tuženi plati odgovarajući iznos, zbog nemogućnosti oduzimanja imovine nezakonitog porijekla usljed okolnosti koje su nastale nakon podnošenja tužbe.

Ako ne usvoji tužbeni zahtjev, sud će po službenoj dužnosti obustaviti privremnu mjeru obezbjeđenja i istu dostaviti u roku od 30 dana od pravosnažnosti odluke organu nadležnom za poslove poreza i nadležnom organu za upravljanje državnom imovinom.

Shodna primjena

Član 46e

Na postupak po tužbi za trajno oduzimanje imovine nezakonitog porijekla shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje parnični postupak i zakon kojim se uređuje postupak izvršenja i obezbjeđenja.“

Član 25

U naslovu člana 57 poslije riječi: „nepokretnosti,“ dodaju se riječi: „zabrana raspolaganja (otuđenja i opterećenja),“.

U stavu 1 riječi: „tač. 1,2,3 i 4“ zamjenjuju se riječima: „tač. 1,1a,2, 3 i 4“.

Član 26

Član 61 mijenja se i glasi:

„Na izvršenje odluka o trajno oduzetoj imovinskoj koristi odnosno imovini, primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje izvršenje i obezbjeđenje.

Trajno oduzeta imovinska korist odnosno imovina postaje državna imovina.

Na raspolaganje imovinom iz stava 2 primjenjuje se zakon o državnoj imovini.

Način raspodjele imovine iz stava 2 propisuje Vlada na predlog ministarstva nadležno za poslove pravosuđa.“

Član 27

U članu 69 stav 1 tačka se briše i dodaju riječi: „ili ustupiti u humanitarne svrhe.“

Član 28

Poslije člana 84 dodaje se novi član koji glasi:

„Započeti postupci

84a

Postupci započeti prije stupanja na snagu ovog zakona, nastaviće se u skladu sa odredbama propisa koji su bili na snazi prije stupanja na snagu ovog zakona.“

Član 29

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.